

TORVSTRØTILVIRKNINGEN PAA AASMOSEN.

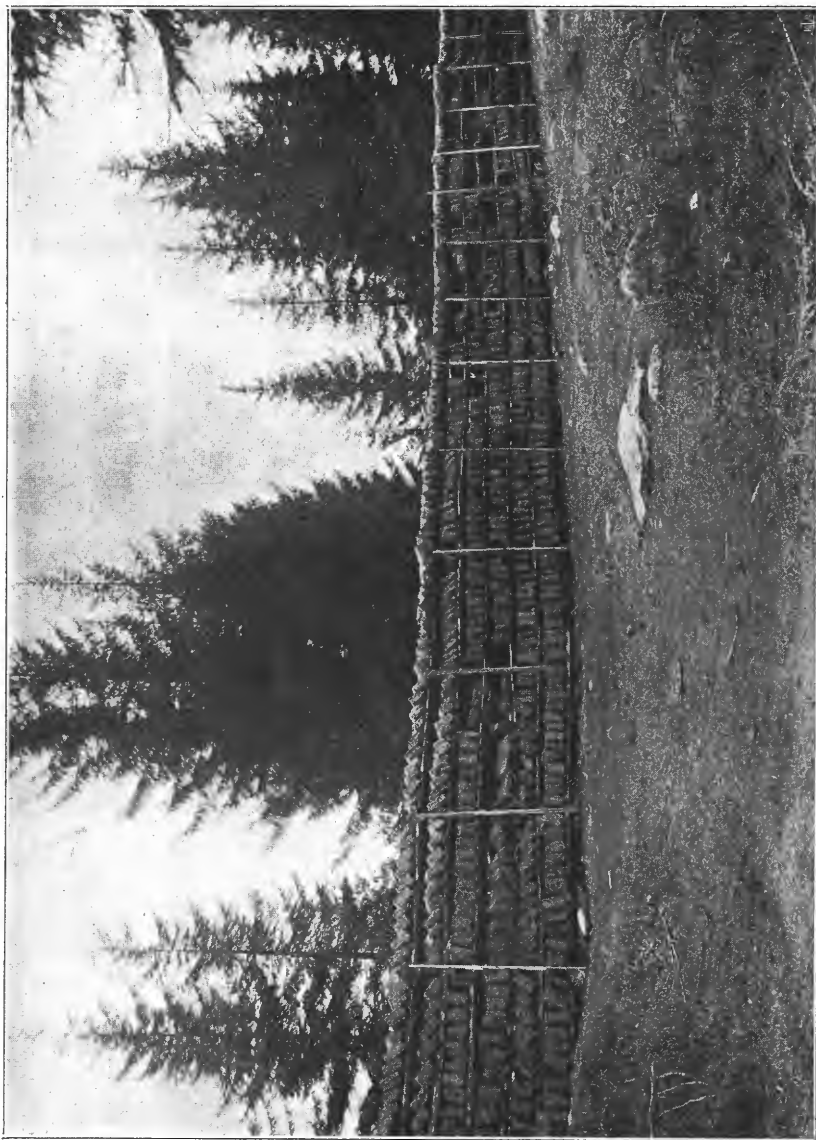
AF OVERLÆRER TH. LANDMARK

Aftryk af »Beretningen om Norges Landbrugshøiskoles Virksomhed 1902—03«.

TORVSTRØTILVIRKNINGEN er i sommer udvidet over et større areal. Det har nemlig vist sig, at den torvstrø, som hidtil er tilvirket paa mosen*), ikke har været tilstrækkelig til det øgede behov. Der er iaar stukket 1777 m³. torv og en hel del af denne er allerede i sommerens løb hjemkjørt direkte fra mosen. Den største del er dog indlagt i torvhusene, hvoraf der nu haves 55. Ogsaa i sommer har veiret været ret gunstigt for torkningen. Men hvor gunstigt dette end er, tør det dog neppe være tvilsomt, at torkning paa hæsjer er en sikrere fremgangsmaade. Som i forrige aarsberetning anført, blev der ifjor paa mosen opsat en hæsje, i hvilken horisontalt liggende jerntraaddug dannede underlaget for hæsjetorven. Det viste sig dog vanskeligt at faa hæsjerne til at staa i den løse mose, naar jerntraaddug anvendtes. Den paa dugen lagte torv trykkede nemlig jerntraaddugen ned, og dette bevirkede igjen, at hæsjestolperne blev trukket imod hverandre — de blev aldeles skraa — ifald deres ender ikke holdtes fast af jerntraad, som fæstedes til faststaaende gjenstande. Den opsatte hæsje af jerntraaddug flyttedes derfor og opsattes paa fast jordmark. Ligesaa opsattes en anden hæsje, i hvilken to tykke jerntraade anvendtes istedetfor jerntraaddug. Og endelig gjordes en tredje hæsje, i hvilken to par rajer dannede underlaget for den hæsjede torv. Af hosstaaende billede kan man se, hvorledes denne hæsje, der viste sig at være den bedste af de tre, ser ud. Hæsjestolperne bestaar af gran- eller furustokke, 3 m. lange og med 8 à 10 cm. top. De hvæsses i rodenden, saaat de kan sættes 30—50 cm. dybt i jorden. Paa hver stolpe er indfældt 6 horisontale tvertrær 30 cm. fra hverandre, ca. 50 cm. lange og med rektangulært gjennemsnit 6 × 8 cm. Lodret paa hver ende af disse 6 tvertrær spigres en lægte eller et bord, som støtter mod marken, en paa hver side af midtstolpen. Paa tvertrærne lægges 4 rajer, to paa hver side af stolpen. Og paa ragerne opstilles nu den stukne torv i skraa stilling. Da der er 6 tvertrær og to hæsjerajer paa hver side, kan der følgelig oplægges en stor mængde torv paa hæsjen. Det øverste lag tager imod regnet, om saadant skulde komme; de undre rækker skades ikke af forbigaende regn. Og naar hæsjen er opsat saa vinden kan blaase gennem den, tørkes torven meget hurtigt og kan efter 8—14 dages forløb bringes i hus. Man kan derfor ved anvendelsen af saadanne hæsjer opnaa meget hurtigere og sikrere torkning, end ved krakning paa mosens overflade. Ligesaa kan man gjerne stikke torvstykkerne meget tykkere, naar de skal hæsjes, hvorved

*) Her gjælder den samme anmærkning som under »Aasmosens opdyrkning«.

Red. anmærkning.

Torvstrøhæsjje.

en billigere stikning opnaaes. Det er endelig ogsaa meget lettere at bortsætte hele torvstikningen og tørkningen paa akkord, naar hæsjing benyttes, thi da kan arbeideren faa den stukne torv tør flere gange i samme sommer; han kan da bedre beregne, hvor meget arbeide, der vil medgaa, inden hver kubikmeter raa mose er forvandlet til tør mose-torv, indbragt i torvhuset. Hvor torvstrøsamslag sætter tovvstrøtilvirkning igang, burde visselig hæsjing af torven indføres som regel. De dermed følgende fordele synes at være baade mange og store, trods den større anlægskapital, som medgaaer. Naar man benytter rajehæsjer, kan hæsjerne uden vanskelighed opsættes paa selve mosen, da stolperne ved denne slags hæsje ingen tilbøielighed har til at trækkes skraa af den paa hæsjen hvilende torvtyngde. Derimod vil denne gjøre, at stolperne synker ned i mosen ligetil det undre tvertræ. For at ikke ogsaa dette skal blive trykket ned i mosen, lægges to baghuner paa mosens overflade, en paa hver side af stolperne og i længderetning med disse. Underste tvertræ kommer da til at hvile paa disse baghuner.

Til en rajehæsje. 50 meter lang, som opsættes paa mosen saaledes, at det nedre tvertræ hviler paa baghunen vil der behøves:

- 35 stk. 3 m. lange stolper.
- 210 » tvertrær, 50 cm. lange.
- 100 » rajer, hver 5 à 6 m. lange.
- 75 » lægter, hver 2,25 m. lange.
- 2¹/₂ tylvt baghun.
- 500 stk. 4" spiger og 500 stk. 3" spiger.

Disse materialier vil, tilbragt paa mosen, mindst koste 30 à 40 kr. For materialernes tilskjæring og hæsjens opsætning vil der medgaa 10—20 kr., saaat hæsjen i komplet stand neppe vil kunne anskaffes for mindre end 1 kr. pr. løbende meter, hellere lidt mere. Der kan antagelig i en saadan hæsje, som opsat paa mosen kun faar 5 rajeholder til hæsjing, oplægges 20 à 25 kubikmeter raa mosetorv for hver gang. I sommerens løb bør der kunne paaregnes 3—5 oplægninger af torv i samme hæsje.

HVILKE ER BETINGELSERNE FOR EN RATIONEL MYRDKNING?

Denne og de følgende to artikler er skrevet efter konference med Dr. *Hjalmar von Feilitzen* og flere andre af vor tids første autoriteter paa dette omraade.

SOM bekendt har der været dyrket ikke saa faa myrer i vort land, og der kan nævnes talrige eksempler paa gode retultater; men paa den anden side kan der ogsaa paapeges, at der med store omkostninger har været dyrket myrer, hvorved resultatet har været mindre tilfredsstillende.